

РАЗПОРЕЖДАНЕ

гр. София, 26.10.2023 г.

С определение № 2252 от 20.07.2023 г. по гр. д. № 2761/2023 г. състав на Трето гражданско отделение на ВКС на основание чл. 292 ГПК е спрял производството по делото и е предложил на Общото събрание на Гражданска колегия да постанови тълкувателно решение по процесуалноправния въпрос:

Приложими ли са разпоредбите на чл. 78 ГПК в производствата по спорна съдебна администрация, уредени в СК?

Произнасянето на ОСГК с тълкувателно решение по този въпрос се налага, поради наличието на противоречива практика на състави на Върховния касационен съд, изразена в определения, постановени по реда на чл. 274, ал. 3 ГПК.

В определение № 252/25.09.2015 г. по ч.гр. д. № 3895/2015 г., II г.о., постановено по реда на чл. 274, ал. 3, т. 2 ГПК, касационното обжалване е допуснато по въпроса: *„Следва ли съдът да прилага автоматично нормата на чл. 78 ГПК и към производствата по спорна съдебна администрация, които се характеризират като неискови производства?“*. Прието е, че производствата по спорна съдебна администрация на отношенията между родители и деца, в т.ч. и на лични отношения на близки с деца, не са изрично уредени в процесуалния закон, нито има специални норми относно отговорността за разноси по тези производства, поради което и при тях намират приложение общите правила на чл. 78 ГПК, според които отговорността за разноси почива на изискването за отговорност за вреди от неоснователни действия. Доколкото администрацията на тези граждански правоотношения се извършва изцяло по преценка на съда, изхождайки изключително от интереса на детето, то при уважаване на такъв иск и определяне размера на дължимите разноси, е без значение обстоятелството, че съдът е определил режим различен от поискания в исковата молба. При уважаване на такъв иск на ищеца не се дължат разноси единствено в хипотезата на чл. 78, ал. 2 ГПК - когато ответникът с поведението си не е дал повод за завеждане на делото и ако изрично признае иска.

Това становище е споделено и в определение № 914/28.04.2023 г. по ч.гр.д. № 1453/2023 г., IV г.о., постановено по реда на чл. 274, ал. 3, т. 2 ГПК. В същата насока са определение № 168/11.05.2021 г. по ч.гр.д. № 3469/2020 г., IV г.о., определение № 306/04.09.2017 г. по ч.гр.д. № 2722/2017 г., III г.о., определение № 50347/30.09.2022 г. по ч.гр.д. № 2355/2022 г. IV г.о., определение № 522/27.03.2023 г. по ч.гр.д. № 1154/2023 г. IV г.о. и определение № 790/20.04.2023 г. по ч.гр.д. № 1533/2023 г., III г.о.

Същевременно в определение № 385/25.08.2015 г. по ч.гр.д. № 3423/ 2015 г. на ВКС, II г.о., постановено по реда на чл. 274, ал. 3, т. 2 ГПК, касационното обжалване е допуснато по аналогичния въпрос - *„за присъждане на разноските по делата по спорна съдебна администрация, в частност тези по чл. 127, ал. 2 СК“*. Съставът на ВКС е приел, че правилото за присъждане на разноси съобразно изхода на спора не може да намери приложение в делата по чл. 127, ал. 2 СК пред първата инстанция. Това разрешение следва от характера на производството на спорна съдебна администрация,

приложима при спор относно родителските права в случаите, когато родителите не могат да постигнат извънсъдебно споразумение. За разлика от исковото производство, в него не се решава със сила на пресъдено нещо спор за съществуването или несъществуването на едно материално право, а само се оказва съдействие относно начина на упражняване на родителските права, признати и гарантирани от закона, така че липсва типичната за исковото производство квалификация на страните като ищец и ответник. Съдебното решение, което следва да изхожда от правилото за защита по най-добрия начин на интересите на малолетното или непълнолетното им дете, ползва и двамата родители и затова в първоинстанционното производство всяка страна следва да понесе разноските, които е направила, независимо от изхода на спора. По тези съображения въззивното определение е отменено и е отхвърлено искането на жалбоподателката за присъждане на разноските за първоинстанционното производство по чл. 127, ал. 2 СК.

Същото становище е възприето и в определение № 4158/25.10.2022 г. по ч. гр. д. № 3812/2022 г. на ВКС, III г. о., в определение № 475/20.12.2018 г. по ч. гр. д. № 4327/2018 г., III г. о. и определение № 45/17.01.2020 г. по гр. д. № 2857/2019 г., III г. о., в които е застъпеното становище, че в първоинстанционното производство по спорна съдебна администрация всяка страна следва да понесе разноските, които е направила, независимо от изхода на спора, а при обжалване на решенията за въззивната и касационната инстанция се прилагат общите правила за разноските по чл. 78 ГПК.

Предвид горното и на основание чл. 124, ал. 1, т. 1 ЗСВ и чл. 128, ал. 1 ЗСВ се налага да се образува тълкувателно дело на Общото събрание на Гражданска колегия на ВКС.

С оглед на изложеното

Р А З П О Р Е Ж Д А М:

I. Да се образува тълкувателно дело № 3/2023 г. по описа на ВКС, Гражданска колегия, за приемане на тълкувателно решение по процесуалноправния въпрос, постановен в определение № 2252 от 20.07.2023 г. по гр. д. № 2761/2023 г. на ВКС, III г.о., на основание чл. 292 ГПК:

„Приложими ли са разпоредбите на чл. 78 ГПК в производствата по спорна съдебна администрация, уредени в СК?“

II. На основание чл. 6 от Правилата за приемане на тълкувателни решения от Общото събрание на Гражданската колегия, Общото събрание на Търговската колегия, и Общото събрание на Гражданската и Търговската колегия във Върховния касационен съд определям комисия за изготвяне на проект за тълкувателно решение по т. д. № 3/2023г. на ОСГК на ВКС в състав: съдия Пламен Стоев, съдия Светлана Калинова (докладчик) и съдия Борис Илиев.

III. Делото да се докладва на комисията за произнасяне по чл. 7.1 от Правилата за приемане на тълкувателни решения от Общото събрание на Гражданската колегия, Общото събрание на Търговската колегия и Общото събрание на Гражданската и Търговската колегия във Върховния касационен съд

IV. Настоящото разпореждане, заедно с определение № 2252 от 20.07.2023 г. по гр. д. № 2761/2023 г. на ВКС, III г.о., да се публикуват на вътрешния и външния сайт на ВКС – секция „Тълкувателни дела“.

ГАЛИНА ЗАХАРОВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ
НА ВЪРХОВНИЯ КАСАЦИОНЕН СЪД